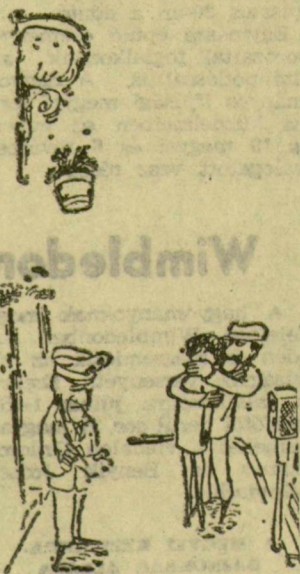

Az ötven- milliomodik tonna szén

Szardán a Borsodi Szénbányák berentel központi szénosztályozóján átfutott az 50 milliommodik tonna szén. A szénosztályozó 14 évvel ezelőtt fogadta az első szénrel telt csillét.

Szabálysértés után

Elmaradt tartásdíj

F. Mihályné szegedi olvasónk gyermektartással kapcsolatos problémájáról írt leveleiben. Férjétől különvált, s a bíróság havi 350 forint gyermektartásdíjat ítélt meg neki, amelyet férje mindenkor vállalta köteles levonni és folyósítani. Olvasónk azt írja, hogy egy ideig rendben is ment a dolog, két éve azonban nagyon rendszertelenül kapja meg a tartásdíjat, úgyhogy már nincs is tisztában, mennyivel van férje hátrálékban. Panaszával kapcsolatban írt Szőregre, a Szegedi Járási Építő Ktsz-hez, ahol volt férje, P. Mihály ácsként dolgozik. Leveleire azonban nem kapott választ.

Olvasónk panaszával kapcsolatban valósággal nyomozást folytattunk, hogy a tartásdíjjal elmaradt volt férjét megtaláljuk. A Szegedi Építő Ktsz-től még 1964-ben ki-

Szigorítják a közegészségügyi felügyeletet

A kormányrendelet hozott az állami közegészségügyi, járványügyi felügyeletéről. A felügyeletet az egészségügyi miniszter gyakorolja, ő irányítja és ellenőrzi a közegészségügyi, járványügyi tevékenységet. Gondoskodik a közlekedés közegészségügyi, járványügyi ellenőrzéséről is.

A kormányrendelet a miniszternek mindezekben a kérdésekben, a fegyveres erők és testületek kivételével, az egész országra, a népgazdaság minden ágára és minden személyre kiterjedő hatósági jogkört biztosít. Ezt a jogkört az egészségügyi miniszter a közegészségügyi, járványügyi szolgálat útján látja el. A szolgálat élén az állami közegészségügyi, járványügyi főfelügyelő áll, ő vezeti a minisztérium szervezésében működő központi szervet, a főfelügyelőséget. A főfelügyelőség munkájában az Országos Közegészségügyi Intézetre, az Országos Elemezési és Táplálkozástudományi Intézetre, az Országos Munkaegészségügyi Intézetre támaszkodik. A megyei KÖJAL-ok szervezésében megyei, a járási közegészségügyi, járványügyi szolgálatoknál a járási fel-

ügyelőségeket hoznak létre. A helyi szerveket a tanácsok tartják fenn, de a rendeletben meghatározott feladataik tekintetében a felettes felügyelőségnek, illetőleg a főfelügyelőségnek vannak alárendelve. Az alacsonyabb szintű felügyelőségek az építéssel, területfelhasználással kapcsolatos eljárásokban gyakorolnak hatósági jogkört.

A közegészségügyi, járványügyi felügyelők minden munka- vagy telephelyen, építményen ellenőrizhetik a közegészségügyi, járványügyi követelmények megtartását és határozatban rendelkezhetnek a tapasztalt hibák, szabálytalanságok megszüntetéséről. Ha pedig ezek a szabálytalanságok súlyos, vagy tömeges egészségrontást okozhatnak, joguk van felüggeszteni az illető üzemet, intézményt működését és elrendelni a káros anyagok megsemmisítését. Ezenkívül büntető, szabálysértési vagy fegyelmi feljelentést is tehetnek és javasolhatják a főfelügyelőnek, hogy indítványozza gazdasági bírság kiszabását.

A rendelet július 1-én lép hatályba, egyes rendelkezései azonban csak október elsejétől érvényesek.

Fából nem lesz vaskarika!

Allandó panasz: nem lehet kapni ilyen, vagy olyan vasárut. Ezt a témát vizsgálta meg a Népi Ellenőrzési Bizottság. Ellenőrzésük célja az volt, hogy megállapítsák, milyen zavarok vannak a hengerelt áruk ellátásában, s mik a fő okok. Szegeden és Csongrád megyében 15 vállalatnál, illetve szövetkezetnél tartottak vizsgálatot. Erdemes felidézni néhány megállapítást jegyzőkönyvükből.

A „bázisszemlélet”

A vállalatok időben és rendben elküldték megrendeléseiket a kohászati művekhez, vagy a TEK vállalatokhoz. Rendelésük alapja az ideai igény volt. Ez természetes és logikus. Több szegedi és környékbeli vállalat termelésének mennyisége ebben az évben magasabb mint tavaly volt, illetve, néhány vállalatnál változott a gyártmányok összetétele. S ez volt a legnagyobb hiba, ez okozza a legnagyobb gondot az alapanyagellátásban. Ez viszont nem természetes és nem is logikus.

Az ellátási nehézség legfőbb oka — állapítja meg az ellenőrzés —, a még ma is ható „bázisszemlélet”. Tudniillik az ellátó vállalatok a tavalyi évet nemcsak a mennyiségben tekintették a szállítási előirányzatok alapjának, hanem az anyagok fajtajánál is. A gyakorlatban viszont jelentős változások történtek!

Más termék, másféle vasanyag

A megvizsgált vállalatok közül a Szegedi Vas- és Fémipari Ktsz termelésének növekedése háromszorosa a tavalyinak. De a termékek skálája is változott: a Szovjetunióknak 70 darab zöldborsó cséplőgépet gyártanak, új termék az a 30 ezer darab KUKA szeméttároló edény is, amely nemrégiben került a szövetkezetekhez.

A Hódmezővásárhelyi Mérésgyárban másféle változás történt, mert a szekérmérlegek egyrésze helyett háztartási és kaptármérlegeket gyártanak, így a finomlemez igényük növekedett, a rudidomacélnál viszont kevesebb is elegendő, mint tavaly.

Külön is említést érdemel a szegedi kőolajmedence vasigénye. A speciális hengerelt árukon kívül nagyobb mennyiségű csőféleségre van szükségük. Arról nem is beszélve, hogy a tavalyi bázisnak vett igény egyáltalán nem fedi a valóságot, mert

tavaly sem tudták a vállalatok igényeit teljes mértékben kielégíteni a kohászati vállalatok és a FERROGLOBUSZ.

Kevesebbet és semmit

Az ideai ellátásáról megfelelő képet nyújtanak a szerződések, illetve a megrendelések visszaigazolásai. Sajnos, sok esetben negyedéves, fél-éves eltolódások vannak, illetve egyes megrendeléseket el sem fogadták az ellátó vállalatok.

A FÜTŐBER Vállalatot ellátó ÉPTEK az 1968-as első negyedéves megrendelést csak július 15-re, a második negyedévest pedig október 15-re igazolta vissza. Nyilvánvaló, hogy ezekből az anyagokból a tervezett időszakban már nehezen lehet új terméket előállítani. Olyan visszaigazolás is előfordult, amely teljesen másféle anyagot jelöl meg, olyant, amelyet a megrendelő nem tud felhasználni. Ugyancsak nyugtalanító egy termelő vállalat számára az az eljárás, hogy sem elutasítást, sem elfogadást nem jelez a Ferróglóbusz, vagy a kohászati.

Amikor kevesebbet kap a megrendelő, vagy éppen semmit, akkor tovább gyűrűzik a hiány. Baj, ha a belföldi megrendelők nem kapnak időben a szükséges termékből, de még nagyobb baj, ha a külföldi megrendelőnek ígért árucikk éppen anyaghiány miatt szenved késedelmet. Márpedig sok helyi vállalat nem tud eleget tenni kötelezettségének azért, mert nem kap vasárut, alapanyagot termékeinek előállításához. A BMG makói gyárának a Dunai Vasmű eluta-

sította a megrendelését. A Szegedi Vas- és Fémipari Ktsz megrendelését a kohászati azzal az indokkal utasította el, hogy tavaly nem volt ilyen kapcsolatuk idomacélok szállítására.

Felárak

Ez igen érdekes kérdés. Egyik paradoxon, hogy azok a vállalatok, amelyek tavaly nem álltak kapcsolatban az ellátó vállalatokkal, azokat egyszerűen „törlik a megszövből”. A másik pedig a kis mennyiség utáni felár, amelynek kapcsán az ellátó illetéktelen bevételhez jut.

Volt olyan megállapítása az ellenőrzésnek, hogy a Ferróglóbusz egy-egy kisebb mennyiségű megrendelést azért csökkentett, hogy így nagyobb felárhoz jusson. Például a Csongrád megyei Vas- és Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat a különféle felárak felszámítása miatt lemondott a tervezett választék bővítéséről, mert a felárral terhelt árkalkulációja már nem lett volna kifizetődő, sőt veszteséget jelentett volna számukra.

A népi ellenőrök azt javasolják vizsgálataik nyomán, hogy a vasanyag ellátás érdekében állítsák vissza a kohászati és vashulladék gyűjtésében érdekelt emberek jutalmazási rendszerét. Azt is javasolják, hogy a felárat ne az elfogadott mennyiség alapján állapítsák meg, hanem a megrendelő által kért mennyiség arányában.

G. I.

Az első hazai „toronybankett”

Valaha Európa-szerte királyi monopólium volt a hadiszervezethez tartozó kürtösök, trombitások tar-tása. Ezen a jogon Zsigmond király, mint császár üttötte az első csorbat, amikor 1426-ban Augsburgnak, majd Ulm és Nürnberg városának engedte meg — pénzért — városi trombitások tartását. Buda városának már 1410 körül voltak toronyzenészei; ezek a Mátyás-templom tornyában tanyáztak.

Nálunk 1351-től a Veszprém megyei Gajdosbogdány és Pesthidegkút volt a királyi trombitások faluja. Zsigmond király 86 trombitást tartott. Mátyás 1476. évi budai lakodalmi bevonulásakor 67 piros damasztmentes lovasdobos és kürtös lovagolt a testőrhuszárok élén. Hunyadi János kedvelt trombitásmestere a Csepel-szigeti Tököli András volt; hűségesei szolgálatait 1453-ban Sziget-Ujfalut kapta. Szomszédja, Ujfalusi Imre királyi trombitás Mátyást szolgálta. Mátyás trombitása volt Dobsa Demeter is, aki mint izsápi földbirtokos, 1473-ban a Komárom megyei Zselizfolyón épített egy malmot.

Sokat emlegetett férfiu vala II. Lajos egyik dobosa és trombitása, Adler György. Ura szolgálatában sántult meg. 1536-ban Sopron városa fogadta fel toronyzenészeknek. (Magas fizetése a városi jegyzővel vetekedett.) Adler sok borsot tört a soproni polgárok orra alá. Folyton korcsmákban ül — panasolják —, ahelyett, hogy a toronyból vigyázná a város álmát. Amikor egyszer György mester, soproni timár felkiált a toronyba, hogy a városkapu előtt lovasok gyülekeznek, Adler nem állja, a nagypiacon át „pestises ebnek” titulálni a jámbor timárt. Bűnül rója a magisztrátus, hogy idegeneket hív fel a toronyba, s azokkal ott zajos „banketeket” csap. (Csakúgy vigadozik, mint a Budapesti toronyszálló vendégei!) Adler végülis elunja Sopront, felmond, majd 1547-ben a csehországi Znaim városába települ.

N. I.

Foglalkozása: muzsikus

Ahány kapcsolat, annyi elnevezés. Külön nyelvészeti tanulmány lehetne, milyen sokfajta címmel illetik azokat, akik a zenével jegyezték el hivatásukat. Koncert-pódiumok főszereplőjét művészekne szölitjük, az orkeszter színházi lakói zenészek, de különféle hangszerekről is átragadt a név: zongorista, hegedűs, fuvós stb. Am azokról, akik táncos-zenés rendezvényeken, alkalmisság vagy rendszeresen, könnyűzenével szórakoztatják éttermek vendégeit — leginkább úgy beszélnek: muzsikuskok.

A muzsikuskok — vagy hivatalos formában: szórakoztató-zenészek — ma már szerves tartozékai a vendéglátó vállalatok, földműves-szövetkezeti éttermek szimfóniájának, noha szervezőtől semmi közük hozzájuk. Az együttműködést az egymásra talált igény diktálja: valamire való hely elképzelhetetlen zene nélkül. Így gondolkodnak a vendéglátó vállalatok vezetői is, akik úgy szölvölván semmi különbséget nem tesznek saját dolgozójuk és az Országos Szórakoztatózenei Központ ki-

rendeltségétől közvetített muzsikuskok között.

A muzsikuskok védettségi szervezete a szórakoztató-zenés szakszervezet. Olyan egészségvédelmi szempontokra is figyel, hogy 18 foknál hidegebb levegőn — szabadtéren, a Takaréktár utcai Halászcárdában! — ne kötelezzék a zenekart játszani. Még ha borsos tárcájú külföldiek is hallgatnák őket, a sátorponyva alatt. De figyel arra is, hogy a muzsikuskok időben érkezzenek a munkahelyükre, végigjátsszák a 45 perces blokkokat, legyen gondjuk a repertoárral: ne forduljon elő, hogy a vendég kérése teljesítetlen marad. Erre a szakmai továbbképzés nyújthat garanciát. Tizennégy megyében közel ezer muzsikusk jár tanfolyamokra, ami az OSZK-nak borsos forintjaiba kerül. Szegeden is biztosították nagyjából az oktatás feltételeit: zongorát, harmonikát és más hangszereket kapott a kirendeltség — már csak terem hiányzik a zeneórákhoz. Igaz viszont, enélkül a többi se ér sokat. Talán akad majd megoldás.

Országosan Csongrád megyében játszik a legtöbb muzsikusk. Csak Szegeden működik vagy tizenöt népzene-klub! A szórakoztatózenészt kétféle módon alkalmazzák: főfoglalkozásuként — valamilyen minősítésű kategóriavizsgával —, vagy regisztráltsággal, mindig háromhónapos szerződéssel azokat, akiknek nincs vizsgájuk. A rövidlejárati terminust indokolja, hogy a munka nélkül maradó főhivatásúaknak gyorsabban szabaduljon hely valahol. Természetesen regisztrált zenészek előtt is nyitva az út a főhivatásuk közé — kategóriavizsgával. Ezeket a vizsgákat csak Budapestén tehetik le, s bizonyos hangszereknél csak a legkiválóbb minősítést adják ki — sajnos. Mert ugyan elkapkodnának jó néhány sze-nyebb képességű, alacsonyabb kategóriába sorolt zenészt. Még Szegeden is...

CSÜTÖRTÖK,
1968. JÚNIUS 27.

DEL-MAGYARORSZAG 5

Brnó:

Jubileumi nemzetközi vásár

A hagyományos őszi Brnói Nemzetközi Gépipari Vásárt szeptember 8—17. között rendezik meg — jelentette be szerdai sajtótájékoztatóján Frantisek Hála, a csehszlovák nagykövetség kereskedelmi tanácsosa.

Az idei brnói vásár kettős jubileum — Csehszlovákia megalakulásának 50., s az első nemzetközi gépi-kiállítás 10. évfordulója — jegyében zajlik le. A szakosított kiállítás iránt igen nagy a hazai és a külföldi érdeklődés, olyannyira, hogy a vásárváros 75 000 négyzetméternyi beépített és 65 000 négyzetméternyi szabad kiállítási területre szűknék bizonyult. Ezért a vásár igazgatósága a város központjában különféle épületeket is kibérelt a kiállítás céljaira.